

UUSIA TAPOJA YLITTÄÄ RAJOJA TIETEESSÄ

Koronavirus on tämän kevään aikana vaikuttanut moniin konferensseihin: pitkään odotettuja ja hartaasti valmisteltuja tapahtumia on peruttu tai siirretty tulevaisuuteen. Videokonferenssit ovat viimeistään nyt tulleet tutuksi ja kynnys käyttää niihin tarvittavia laitteita ja ohjelmistoja on maldatunut. Samalla moni meistä kaipaa inhimillisiä kohtaamisia ja ajatusten vaihtoa, joita tiedekonferenssit tarjoavat paitsi konferenssiohjelman aikana myös kahvitauoilla tai myöhäisillan istujaisilla. Matkustamista pidetäänkin välttämättömänä globaalissa tiedemaailmassa ja konferenssit edustavat tämän liikkuvan maailman eräänlaisia solmukohtia, joissa tutkijat ja ajatukset kohtaavat yli rajojen.

Nyt kun globaali pandemia tekee näkyväksi maailman monikerroksisen eriarvoisuuden, on sopiva hetki pysähtyä pohtimaan, kuinka hyvin kansainväliset konferenssit ovat lunastaneet lupauksensa tieteen kohtaamisista. Mahdollisuudet rajojen ylittämiseen ja tiedon hankkimiseen ja jakamiseen eivät ole yhtäläiset. Konferenssit sekä uusivat että tuottavat tiedon tekemisen ja tutkimusarkkitehtuurin hierarkioita. Erityisesti suuret kansainväliset tapahtumat heijastavat ja kasvattavat epätasa-arvoa akateemisten keskustusten ja reuna-alueiden välillä osana globaalia tietotaloutta.

Epätasaisessa tietotaloudessa toisen ja kolmannen maailman infrastruktuureilla on vähemmän resursseja ja tutkijoilla on rajoitettu pääsy tieteellisiin foorumeihin taloudellisen ja episteemisen eriarvoisuuden vuoksi. Näiden lisäksi tutkijat todennäköisesti kohtaavat tiukkoja viisumivaatimuksia. Taloudellisen ja episteemisen epätasa-arvon sekä geo- ja turvallisuuspolitiikan yhdistelmä johtaa siihen, että eurooppalaisiin ja pohjoisamerikkalaisiin konferenssi-kohteisiin matkustavat tutkijat edustavat hyvin rahoitettuja, pääosin länsimaisia yliopistoja jättäen taakseen muut tutkijat ja heidän tieteelliset kontribuutionsa. Pohjoisella

pallonpuoliskolla sijaitsevien tutkijoiden ja instituutioiden vaikutusvalta kansainvälisissä tiedejärjestöissä, konferensseissa tai lehdissä pysyy horjumattomana.

Huoli kansainvälisten tapahtumien eriarvois-tavasta luonteesta ja ympäristöjäljestä on tutkimusprojektissamme johtanut ideaan hybridi-konferenssin järjestämisestä. Siinä on huomioitu ekologisuus, inhimillisen kohtaamisen tärkeys ja tieteen tekemisen globaali, mutta poissulkeva luonne. Konferenssi on tarkoitus toteuttaa yhtäaikaaisesti viidellä paikkakunnalla ja ainakin kolmella mantereella niin, että osallistujat pystyvät matkustamaan niihin ekologisesti ja edullisesti. Tapahtumalle luodaan yhteinen digitaalinen alusta yhdistämään paikalliset konferenssit toisiinsa. Jaettu alusta mahdollistaa konferenssiaineistojen talentamisen ja jakamisen sekä niihin perehtymisen ajan kanssa. Osallistujat siis tapaavat kasvokkain ja etänä keskustellen paikallisesti ja yli rajojen.

Tunnistimme heti alussa eri maiden ja yliopistojen epätasa-arvoiset tietotekniset valmiudet, joten olimme varautuneet tukemaan konferenssipaikkojen teknisiä ratkaisuja. Tieteellisen maailman epätasaiset resurssit on otettu huomioon myös järjestelmässä, joka jakaa pieniä matka-apurahoja tulijoiden ekologista matkustamiseen ja ylipäättään heidän pääsyänsä kansainväliseen tapahtumaan.

Toivon, että koronakriisin aiheuttaman eristyksen päätyttyä kansainvälinen tiedemaailma ei palaa ennalleen, vaan tutkijat, yliopistot ja rahoittajat luovat uusia tapoja oikeudenmukaisiin ja ympäristöä kunnioittaviin tieteen kohtaamisiin paikallisesti ja kansainvälisesti.

NELLI PIATTOEVA

Kirjoittaja toimii apulaisprofessorina Tampereen yliopiston Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnassa. Lisätietoja projektista osoitteessa www.coldwarchildhoods.org.